

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Αρ. Πρωτ. 4361/5.9.2017

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ**Α Π Ο Φ Α Σ Η****146/2017**

Η Ολομέλεια του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου, συνήλθε σε συνεδρίαση στον συνήθη γι' αυτό τόπο την 24.1.2017 και ώρα 10:00 προκειμένου να συζητήσει επί της κατωτέρω υποθέσεως. Συγκροτήθηκε από τους: Αθανάσιο Κουτρομάνο, πρόεδρο, Ξενοφώντα Μορώνη, αντιπρόεδρο, και τα μέλη Δήμητρα Παπαδοπούλου, Νικόλαο Κιάο, Βασίλειο Καραποστόλη και Γεώργιο Σαρειδάκη. Απόντα τα μέλη Ευαγγελία Μήτρου, Καλλιόπη Διαμαντάκου και Γεώργιος Πλειός. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Αικατερίνη Κοντοπούλου, υπάλληλος του ΕΣΡ.

Αντικείμενο της συζήτησης ήταν η ενδεχόμενη παραβίαση της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας από τον τηλεοπτικό σταθμό με τον διακριτικό τίτλο ΕΡΤ 1, ιδιοκτησίας της εταιρείας με την επωνυμία ΕΡΤ ΑΕ, αναφορικά με την προβολή προγράμματος προδημοψηφισματικού περιεχομένου κατά την παραμονή του δημοψηφίσματος της 5^{ης} Ιουλίου 2015.

Για τον έλεγχο σχηματίστηκε φάκελος με αριθμό 573/14.10.2015, ο οποίος χρεώθηκε στη διοικητική υπάλληλο Μαρία Κοντογιάννη και στον ειδικό επιστήμονα Γεώργιο Αναγνωσταρά. Η διοικητική υπάλληλος Μαρία Κοντογιάννη υπέβαλε στο ΕΣΡ την με αριθμό πρωτοκόλλου 1509/04.12.2015 έκθεση καταγραφής των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης. Στην συνέχεια, ο ειδικός επιστήμονας Γεώργιος Αναγνωσταράς υπέβαλε στο ΕΣΡ την με αριθμό πρωτοκόλλου 4/08.01.2016 νομική του εισήγηση.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, για λογαριασμό της λειτουργούσης τον σταθμό ως άνω εταιρείας παρέστησαν οι Διονύσης Τσακνής (Πρόεδρος ΕΡΤ ΑΕ), Παναγιώτης Τσούτσιας (Γενικός Διευθυντής Ενημέρωσης ΕΡΤ) και η πληρεξούσια δικηγόρος της Μάρθα Τσούκα, δικηγόρος Αθηνών. Ερωτηθέντες από τον Πρόεδρο, οι εκπρόσωποι

της εγκαλουμένης απάντησαν ότι γνωρίζουν το περιεχόμενο του φακέλου, έλαβαν δε τον λόγο και ανέπτυξαν τους ισχυρισμούς τους. Ζήτησαν στη συνέχεια -και η Ολομέλεια δέχτηκε- να τους παρασχεθεί προθεσμία για την κατάθεση εγγράφου υπομνήματος μέχρι και την 07.02.2017 και ώρα 14.00 και η συζήτηση κηρύχθηκε περαιωμένη. Ο σταθμός κατέθεσε στη Γραμματεία το με αριθμό πρωτοκόλλου 980/06.02.2017 υπόμνημα.

Την 30^η.8.2017 και ώρα 10.00 η Ολομέλεια συνήλθε σε διάσκεψη επί της υποθέσεως, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου. Παρέστησαν τα αυτά ως άνω μέλη της, με απόν το μέλος Νικόλαο Κιάο. Παρέστη και η Πόπη (Καλλιόπη) Διαμαντάκου, έχουσα ενημερωθεί επί της υποθέσεως. Χρήη γραμματέως εκτέλεσε η Αναστασία Μαραζίδου, υπάλληλος του ΕΣΡ. Η Ολομέλεια, αφού παρακολούθησε την επίμαχη ροή προγράμματος και άκουσε τον Γεώργιο Σαρειδάκη εκ των μελών της, που είχε ορισθεί, από τον Πρόεδρο, εισηγητής.

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ΩΣ ΕΞΗΣ

I. Νομικό Μέρος

1. Το ΕΣΡ είναι η αρμόδια κατά το Σύνταγμα Αρχή (άρθρο 15 παρ. 2) για την άσκηση του άμεσου ελέγχου του κράτους επί της ραδιοφωνίας και της τηλεοράσεως και την επιβολή των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων. Ο άμεσος έλεγχος του κράτους έχει ως σκοπό, μεταξύ των άλλων, την αντικειμενική και με ίσους όρους μετάδοση των πληροφοριών και των ειδήσεων.
2. Την παραμονή και την ημέρα διενέργειας των δημοψηφισμάτων απαγορεύεται η μετάδοση εκπομπών και μηνυμάτων προδημοψηφισματικού περιεχομένου. Ειδικότερα, η παράγραφος 2 του άρθρου 48 του ΠΔ 26/2012 ορίζει τα εξής: *«Κατά την ημέρα διενέργειας των βουλευτικών εκλογών, των ευρωεκλογών ή των δημοψηφισμάτων, καθώς και την παραμονή αυτής απαγορεύονται οι συγκεντρώσεις και οποιαδήποτε άλλη προεκλογική δραστηριότητα, όπως πραγματοποίηση ομιλιών, ανάρτηση και διανομή αφισών και εντύπων, μετάδοση εκπομπών και μηνυμάτων προεκλογικού περιεχομένου»*. Εξάλλου, η παράγραφος 12 της ΚΥΑ 10930/2015 που αφορούσε τους όρους τηλεοπτικής προβολής των απόψεων για το δημοψήφισμα της 5^{ης} Ιουλίου 2015 όριζε τα

εξής: «Κατά την διάρκεια της προηγούμενης ημέρας, καθώς και κατά την ημέρα διεξαγωγής του δημοψηφίσματος και μέχρι τις 19:00 δεν επιτρέπεται η μετάδοση διαφημιστικών μηνυμάτων και συγκεντρώσεων ή άλλων εκδηλώσεων των Επιτροπών Υποστήριξης ή των κομμάτων με εξαίρεση τις δηλώσεις των επικεφαλής των Επιτροπών Υποστήριξης και των αρχηγών κομμάτων που γίνονται κατά την διάρκεια της δημοψηφισματικής διαδικασίας». Η μη τήρηση των παραπάνω υποχρεώσεων που απέρρεαν από την ΚΥΑ 10930/2015 συνιστούσε παραβίαση της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας. Ειδικότερα, η παράγραφος 13 της ΚΥΑ 10930/2015 όριζε τα εξής: «Το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (Ε.Σ.Ρ.) μεριμνά για την τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την παρούσα απόφαση και μπορεί να ζητά, για τον έλεγχο αυτόν, οποιοδήποτε στοιχείο. Η μη τήρηση των υποχρεώσεων αυτών αποτελεί παραβίαση της νομοθεσίας που διέπει την λειτουργία των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών σταθμών, κατά την έννοια των άρθρων 4 και 8 του Ν. 2328/1995 (Α' 159), καθώς και του άρθρου 12 και της παραγράφου 3 του άρθρου 15 του Ν. 2644/ 1998 (Α' 233), όπως ισχύουν. Ειδικώς, η μη τήρηση των υποχρεώσεων της παραγράφου 11 του παρόντος επισύρει τις κυρώσεις του Ν. 3603/2007, όπως ισχύει. Το Ε.Σ.Ρ. μπορεί, στο πλαίσιο των σχετικών ελεγκτικών αρμοδιοτήτων του, να ζητά από τους ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς την υποβολή, εντός ευλόγου χρόνου, συγκεκριμένων στοιχείων».

3. Τέλος, κατά τα στοιχεία β και ε της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του Ν. 2863/2000, το Ε.Σ.Ρ ελέγχει την τήρηση των όρων που προβλέπονται στην εκάστοτε ισχύουσα ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία και επιβάλλει τις από το άρθρο 4 του Ν. 2328/1995 προβλεπόμενες κυρώσεις. Όπως προκύπτει περαιτέρω από το άρθρο 4 παρ. 1 στοιχείο α του Ν. 2328/1995, η ως άνω αρμοδιότητα επιβολής διοικητικών κυρώσεων υφίσταται και για κάθε περίπτωση παραβίασης των νομοθετικών κανόνων που διέπουν έστω και έμμεσα τους ιδιωτικούς τηλεοπτικούς σταθμούς και γενικότερα τη λειτουργία της ραδιοτηλεόρασης.
4. Από τον συνδυασμό των ως άνω διατάξεων προκύπτει ότι την παραμονή και την ημέρα διενέργειας των δημοψηφισμάτων απαγορεύεται η μετάδοση εκπομπών και μηνυμάτων προδημοψηφισματικού περιεχομένου, καθώς

επίσης και συγκεντρώσεων και άλλων εκδηλώσεων των κομμάτων και των επιτροπών υποστήριξης. Εξαιρούνται από την απαγόρευση αυτή οι δηλώσεις των αρχηγών των κομμάτων και των επικεφαλής των επιτροπών υποστήριξης. Η απαγόρευση αφορά σε εκπομπές και μηνύματα προδημοψηφισματικού και μόνο περιεχομένου. Δεν καταλαμβάνει επομένως την προβολή και το σχολιασμό της υπόλοιπης πολιτικής ειδησεογραφίας, έστω και αν αυτή συνιστά ενδεχομένως απόρροια του προεκλογικού κλίματος της περιόδου. Είναι εξάλλου σαφές ότι στόχος της απαγόρευσης είναι να μπορέσει το εκλογικό σώμα να αποφασίσει για την ψήφο του με νηφαλιότητα και ψυχραιμία και να εκφράσει εντέλει την πολιτική του βούληση ανεπηρέαστο από ειδήσεις και σχόλια προδημοψηφισματικού περιεχομένου της τελευταίας στιγμής. Δεδομένου αυτού, εκφεύγουν προφανώς της απαγόρευσης οι κάθε είδους αναφορές σε εκλογικά θέματα καθαρά τεχνικού περιεχομένου που από τη φύση τους είναι πολιτικά ουδέτερα ως προς την επίδραση που έχουν στο κοινό.

II. Πραγματικό Μέρος

Από τα έγγραφα του φακέλου, στα οποία περιλαμβάνονται και οι ευρισκόμενοι στο αρχείο του ΕΣΡ ψηφιακοί δίσκοι με την επίμαχη ροή προγράμματος, και τους ισχυρισμούς της εγκαλουμένης (προβληθέντες προφορικώς και εγγράφως), προκύπτουν τα εξής

Κατά τη μετάδοση της εκπομπής ΠΡΩΤΗ ΩΡΑ της 4^{ης}.07.2015, έλαβαν χώραν τα ακόλουθα:

- Προβλήθηκαν μαγνητοσκοπημένα πλάνα από τις κεντρικές προδημοψηφισματικές συγκεντρώσεις των υποστηρικτών του ΝΑΙ και του ΟΧΙ. Κατά την προβολή των πλάνων αυτών, έγινε επίσης σχολιασμός από τους παρουσιαστές της εκπομπής του μεγέθους και του παλμού των συγκεντρώσεων. Αντίστοιχοι ήταν και οι γραπτοί τίτλοι που συνόδευαν την προβολή των πλάνων.
- Φιλοξενήθηκε γνωστός καλλιτέχνης, ο οποίος επιχειρηματολόγησε υπέρ της επικράτησης του ΟΧΙ στο ερώτημα του δημοψηφίσματος.

- Απευθύνθηκε ερώτημα σε προσκεκλημένο συγγραφέα για το αν η μία από τις δύο επιλογές του δημοψηφίσματος προσφέρει με σιγουριά κάποια ασφάλεια έναντι της άλλης.
- Φιλοξενήθηκε δημοσιογράφος, ο οποίος αναφέρθηκε στη συγκέντρωση των οπαδών του ΟΧΙ της προηγούμενης μέρας και την χαρακτήρισε επανειλημμένως ως μεγαλειώδη.

III. Υπαγωγή

Δεν αποδείχθηκε - κατά την κρίση της Ολομέλειας - ότι στον συγκεκριμένο σταθμό έλαβε χώραν την παραμονή του δημοψηφίσματος της 5^{ης} Ιουλίου 2015 παράνομη προβολή προγράμματος προδημοψηφισματικού περιεχομένου, όπως του αποδόθηκε. Τα θέματα που προβλήθηκαν κατά την ελεγχόμενη εκπομπή ήταν μεν πολιτικού περιεχομένου και αφορούσαν την κατάσταση που είχε διαμορφωθεί την παραμονή του δημοψηφίσματος, δεν συνιστούσαν όμως μηνύματα και εκπομπές προδημοψηφισματικού χαρακτήρα κατά την έννοια της παραγράφου 2 του άρθρου 48 του ΠΔ 26/2012 και της παραγράφου 12 της ΚΥΑ 10930/2015. Δεν είχαν ειδικότερα ούτε ως σκοπό αλλά ούτε και ως (δυνητικό) αποτέλεσμα τον επηρεασμό του εκλογικού σώματος για το ερώτημα του δημοψηφίσματος, αλλά συνιστούσαν επιτρεπτή εκδήλωση του δικαιώματος πληροφόρησης του κοινού για την τρέχουσα πολιτική επικαιρότητα.

Μειοψήφησε ο αντιπρόεδρος Ροδόλφος Μορώνης και το μέλος Βασίλειος Καραποστόλης, κατά την άποψη των οποίων προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου ότι η εγκαλούμενη προέβη σε απαγορευμένη μετάδοση προγράμματος προδημοψηφισματικού χαρακτήρα κατά την παραμονή του δημοψηφίσματος της 5^{ης} Ιουλίου 2015.

Επομένως, κατά την κρίση της πλειοψηφίας πρέπει η εγκαλούμενη εταιρεία να απαλλαγεί της σχετικής κατηγορίας.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ ΤΟ ΕΣΡ

Απαλλάσσει κατά πλειοψηφία την εγκαλούμενη της κατηγορίας της προβολής προγράμματος προδημοψηφισματικού περιεχομένου την παραμονή του δημοψηφίσματος της 5^{ης} Ιουλίου 2015.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε την 30^η Αυγούστου 2017. Δημοσιεύτηκε κατά την 20^η Σεπτεμβρίου 2017.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Ε.Σ.Ρ.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΜΑΡΑΖΙΔΟΥ